

Sygn. akt II Ka 223/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Zamościu II Wydział Karny w składzie :

Przewodniczący: SSO Urszula Zwolak (spr.)

Sędziowie: SO Zbigniew Żaczek

SO Przemysław Szyszka

Protokolant: st.sekr.sąd. Krystyna Duras

przy udziale Prokuratora Prok. Okręg. Marka Sowy

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2014 roku

sprawy **R. Z.**

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji, wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Biłgoraju VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Janowie Lubelskim

z dnia 30 grudnia 2013 r. sygn. akt VII K 477/13

uchyla zaskarżony wyrok łączny i sprawę R. Z. przekazuje Sądowi Rejonowemu w Biłgoraju VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Janowie Lubelskim do ponownego rozpoznania ;

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt II Ka 223/14

UZASADNIENIE

Uzasadnienie faktyczne:

Skazany R. Z. złożył wniosek o wydanie wyroku łącznego obejmującego 7 wyroków Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim o podanych poniżej sygnaturach: VIK 26/08, IIK 277/10, IIK 502/10, IIK 116/11, IIW 143/11, IIK 349/11 i IIK 431/11 oraz wyrok w sprawie IIK 54/08 Sądu Rejonowego w Nisku.

Wyrokiem łącznym z dnia 30 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Biłgoraju VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Janowie Lubelskim, wydanym w sprawie VIIK 477/13 ustalił, że R. Z. jest prawomocnie skazany następującymi wyrokami:

- 1). wyrokiem w sprawie IIK 54/08 Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 17 września 2008 roku za czyn z art. 280 § 1 k.k. popełniony w dniu 20 kwietnia 2008 roku na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej na okres próby 5 lat, grzywnę w wymiarze 100 stawek dziennych po 10 złotych i oddanie oskarżonego pod dozór kuratora;
- 2). wyrokiem w sprawie VIK 26/08 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim – Sądu Grodzkiego z dnia 21 marca 2008 roku za czyn z art. 279 § 1 k.k. i inne popełnione w okresie od lipca 2007 roku do 20 września 2007 roku na karę

łącznie 2 lata pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej na okres próby 5 lat, karę grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych po 15 złotych i oddanie oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora;

3). wyrokiem w sprawie IIK 277/10 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim z dnia 2 września 2010 roku za czyn z art. 178a § 1 k.k. popełniony w dniu 1 lipca 2010 roku na karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych po 10 złotych oraz zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku;

4). wyrokiem w sprawie IIK 502/10 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim z dnia 21 grudnia 2010 roku za czyn z art. 279 § 1 k.k. i inne popełniony w nocy 2/3 lipca 2010 roku na karę 15 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym;

5). wyrokiem w sprawie IIK 349/11 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim z dnia 26 października 2011 roku za czyn z art. 276 k.k. popełniony w okresie między 14 a 29 marca 2011 roku na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;

6). wyrokiem w sprawie IIK 431/11 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim z dnia 7 grudnia 2011 roku za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w nocy 19/20 kwietnia 2011 roku na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

7). wyrokiem w sprawie IIK 116/11 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim z dnia 9 października 2012 roku za czyn z art. 278 § 1 k.k. i inne popełnione w okresie od 23 lutego 2011 roku do 1 kwietnia 2011 roku na karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat oraz obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych.

Zaskarżonym wyrokiem łącznym Sąd na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone kary pozbawienia wolności w wyrokach wymienionych w pkt 5, 6 i 7 połączył i jako karę łączną pozbawienia wolności wymierzył R. Z. 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył skazanemu okres kary dotychczas odbytej w sprawie IIK 116/11 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim ;

- ustalił, iż w pozostałym zakresie kara orzeczona wyrokiem w sprawie IIK 116/11 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim podlega wykonaniu na zasadach ogólnych;

- na podstawie art. 572 k.p.k. postępowanie w sprawie wydania wyroku łącznego w zakresie wyroków w sprawach IIK 54/08 Sądu Rejonowego w Nisku, IIK 26/08 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim, IIK 277/10 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim i IIK 502/10 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim oraz IIW 143/11 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim umorzył z uwagi na brak podstaw do wydania wyroku łącznego;

- kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł osobiście skazany R. Z.. W apelacji wniósł o skierowanie sprawy do ponownego rozpatrzenia, zaś jako zarzut podniósł złe zastosowanie wobec niego zasady pełnej absorpcji i wykluczenie z wyroku łącznego pozostałych wyroków, które zostały ujęte we wniosku o wydanie wyroku łącznego.

Uzasadnienie prawne:

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja choć sporządzona osobiście przez skazanego, jest trafna i zasługuje na uwzględnienie. Apelacja kwestionująca prawidłowość przyjętych do wydania wyroku łącznego skazań jest zwrócona przeciwko całości orzeczenia i daje możliwości pełnej analizy zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny zaistnienia obrazy prawa materialnego i procesowego.

Niezależnie od zarzutu podniesionego w apelacji, a i ten jest celny, Sąd Rejonowy przy wydawaniu wyroku łącznego dopuścił się uchybień, które mają wpływ na treść tegoż orzeczenia, przez co powodują konieczność uchylenia wyroku łącznego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Ponieważ popełnione błędy i uchybienia odnoszą się do podstawowych zasad obowiązujących przy wydawaniu wyroku łącznego, Sąd Okręgowy odniesie się do nich w sposób wskazujący jak prawidłowo winien przebiegać proces (również myślowy) w zakresie rozpatrywania wniosku o wydanie wyroku łącznego, aby orzeczenie takie było prawidłowe zarówno w zakresie ustaleń faktycznych, jak też oceny prawnej tych ustaleń.

Na wstępie należy wskazać, iż mimo, że postępowanie niniejsze o wydanie wyroku łącznego zostało zainicjowane wnioskiem skazanego, to obowiązkiem Sądu orzekającego jest ustalenie z urzędu jaki zakres orzekania jest niezbędny dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy i wnioski tego zakresu nie ogranicza. Wyrok łączny powinien obejmować wszystkie skazania na kary podlegające połączeniu, a nie tylko te, które wybiera wnioskodawca.

Jeśli zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego, sąd ma obowiązek wyrok taki wydać i to nie tylko z inicjatywy stron, ale także z urzędu. Wyrok łączny powinien obejmować wszystkie skazania na kary podlegające połączeniu, a nie tylko podane przez skazanego. (wyrok SA w Krakowie z dnia 17 kwietnia 2013 r., IIAKa 56/12, opubl. KZS 2012/6/92).

W niniejszej sprawie obowiązkiem Sądu była szczegółowa analiza karty karnej skazanego oraz dołączonych do akt odpisów prawomocnych wyroków, którymi R. Z. został skazany. Analiza karty karnej (k. 4-6) wskazuje, że wobec R. Z. zapadło 9 wyroków skazujących w sprawach karnych. Skazany we wniosku inicjującym postępowanie o wydanie wyroku łącznego nie wymienił wyroku ze sprawy IIK 158/05 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim i wyroku zapadłego w sprawie IIK 171/08 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim. Ponieważ w stosunku do R. Z. nie były wydawane dotychczas wyroki łączne, obowiązkiem Sądu było umieszczenie i tych wyroków w komparycji wyroku, a następnie przeanalizowanie ich treści, pod kątem możliwości połączenia kar nimi orzeczonych.

Kolejnym krokiem jaki winien wykonać Sąd w celu prawidłowego wyrokowania, była całościowa analiza samych prawomocnych wyroków oraz innych orzeczeń zapadłych w poszczególnych sprawach, które te wyroki modyfikowały (np. orzeczeń sądu odwoławczego, postanowień zarządzających wykonanie kar, których wykonanie warunkowo zawieszono). Następnie obowiązkiem Sądu było ustalenie, czy skazanie z którejkolwiek sprawy nie uległo zatarciu.

Skazania, które z mocy prawa są uważane za niebyłe, nie mogą być objęte wyrokiem łącznym wydanym po zatarciu skazania. Nie do przyjęcia byłoby rozwiązanie, że mimo zatarcia skazania, grzywna i środki podlegają wykonaniu. Byłaby to sytuacja absurdalna, gdyż z jednej strony uważałoby, że skazany nie był karany, a z drugiej zaś wykonywałoby grzywnę lub środki karne. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 14 kwietnia 2010 r., IIAKa 63/10, KZS 2010/9/61).

Oczywistym natomiast jest, że wykonanie kary nie stoi na przeszkodzie wydaniu wyroku łącznego obejmującego taką karę, jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej wskazane w art. 85 k.k., bowiem ten przepis jako podstawa materialnoprawna warunkuje możliwość wydania wyroku łącznego obejmującego skazania prawomocnymi wyrokami. Sądowi Rejonowemu należy również przypomnieć, iż przepis art. 85 k.k., jako przepis materialnoprawny winien być obligatoryjnie stosowany. W niniejszej sprawie, wobec powyższego, należało rozważyć wydanie wyroku łącznego obejmującego skazania na kary grzywny w wyrokach o sygnaturach: IIK 171/08 i IIK 277/10 Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim, tymczasem Sąd pominął w komparycji wyroku łącznego skazanie wyrokiem w sprawie IIK 171/08, w związku z tym karę wymierzoną tym wyrokiem całkowicie pominął w swoich rozważaniach.

Należy również w tym miejscu przypomnieć Sądowi Rejonowemu, że łączeniu (również w wyroku łącznym), zgodnie z treścią art. 85 k.k. i art. 86 k.k. względnie art. 91 § 2 k.k. podlegają orzeczone kary jednostkowe tj. kary orzeczone za poszczególne czyny lub poszczególne ciągi przestępstw, nie zaś kary łączne orzekane w wyrokach, które Sąd rozważy w perspektywie objęcia ich wyrokiem łącznym.

Zgodnie z art. 86 § 1 kk sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy. Uregulowanie to znajduje odpowiednie zastosowanie w sytuacji, gdy sąd orzeka karę łączną obejmującą skazanie za ciąg przestępstw oraz za inne przestępstwo (art. 91 § 2 kk). (wyrok SN z dnia 8 lipca 2003 r., VKK 183/03, LEX nr 80297).

Bardziej dobitnie kwestię tą przedstawił Sąd Apelacyjny w Białymstoku (wyrok z dnia 23 kwietnia 2013 r., IIAKa 40/13, opubl. LEX nr 1321895):

Gdy wyrok łączny obejmuje wyrok, w którym wymierzono karę łączną lub dochodzi do wydania kolejnego wyroku łącznego obejmującego wyrok, w którym orzeczono karę jednostkową z wcześniej wydanym wyrokiem łącznym, to granic nowej kary łącznej w wyroku łącznym nie wyznaczają poprzednie kary łączne, tylko kary jednostkowe wymierzone za poszczególne przestępstwa.

Błędem więc Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie było przytoczenie we wstępnej części zaskarżonego wyroku łącznego, z treści wyroku stanowiącego podstawę łączenia kar, jedynie orzeczonych wobec skazanego kar łącznych, miast wskazania wymiarów kar za poszczególne czyny lub ciągi przestępstwa, np. w sprawie VIK 26/08, a szczególnie w sprawie IIK 116/11. W tym zakresie trafny okazuje się zarzut apelacji skazanego, bowiem analiza treści wyroku w tej ostatniej sprawie wskazuje, że Sąd zastosował wobec skazanego zasadę pełnej absorpcji, ale odnosząc ją do kary łącznej orzeczonej wyrokiem w sprawie IIK 116/11. Tymczasem wyrokiem wydanym w sprawie IIK 116/11 kary jednostkowe, które określają dolną granicę wymiaru kary łącznej w wyroku łącznym (1 rok i 3 miesiące pozbawienia wolności) to kary:

- 2 miesiące pozbawienia wolności (czyn z art. 276 k.k.),
- 1 roku i 3 miesiące pozbawienia wolności (czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k.)
- 1 roku i 3 miesiące pozbawienia wolności (czyn z art. 279 § 1 k.k.),
- 1 rok pozbawienia wolności (cztery czyny z art. 278 § 1 k.k. stanowiące ciąg przestępstw),
- 10 miesięcy pozbawienia wolności (dwa czyny z art. 178a § 4 k.k. stanowiące ciąg przestępstw).

W kontekście wyżej przytoczonych wymiarów kar jednostkowych orzeczonych w wyroku ze sprawy IIK 116/11 zarzut apelacji, iż w odniesieniu do skazanego zasada pełnej absorpcji została źle zastosowana, jawi się jako trafny. Sąd Okręgowy nie narzuca jednak tym stwierdzeniem Sądowi I instancji konieczności zastosowanie zasady pełnej absorpcji w odniesieniu do skazanego. W tym miejscu należy wskazać, że wobec zaskarżenia wyroku jedynie na korzyść skazanego, przy ponownym rozpoznawaniu sprawy, zgodnie z zasadą reformationis in peius niemożliwe będzie pogorszenie sytuacji procesowej skazanego i orzeczenie kary łącznej w surowszym wymiarze.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę Sądowi Rejonowemu, iż procedując na podstawie art. 569 k.p.k. i następnie, stosując jako materialnoprawną podstawę orzeczenia art. 85 k.k. i następnie, wyrokiem łącznym należy obejmować jedynie skazania za przestępstwa. W niniejszej sprawie skoro skazany wnioskował objęcie wyrokiem łącznym skazania za wykroczenie (sprawa IIW 143/11), to dla „czystości” procesu co do tego wyroku należało wydać postanowienie przed otwarciem przewodu sądowego o umorzeniu postępowania, wobec braku podstaw do wydania wyroku łącznego obejmującego to skazanie.

Uchybienia i błędy, których dopuścił się Sąd Rejonowy wydając zaskarżony wyrok, nieuchronnie musiały doprowadzić do uchylenia wyroku łącznego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy stosuje się do przedstawionych powyżej kolejnych kroków i czynności, które winny doprowadzić do wydania wyroku zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, zaś co do wymiaru kary łącznej, Sąd Okręgowy wskazuje jedynie, że nie może być ona niższa, niż najwyższa z kar jednostkowych podlegających łączeniu z jednej strony i uwzględniająca zasadę reformationis in peius z drugiej

strony. Wyrok winien być oparty o całościową analizę treści wyroków z poszczególnych spraw, w których zapadły prawomocne orzeczenia skazujące R. Z. oraz po przeprowadzeniu ustaleń treści orzeczeń te wyroki modyfikujących oraz z uwzględnieniem reguł intertemporalnych w odniesieniu do skazań sprzed 8 czerwca 2010 roku.

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.